

החובל זוג של ספרים לוקה שתיים

לפירוש רש"י – הכוונה למספרים של ספרים, והן עשויים משני חלקים, וכל אחד כלי בפני עצמו, ומחברים אותם, ועושים מלאכה בשניהם יחדיו, כריחים ורכב, שהם שני כלים, ועושים מלאכה בשניהם יחדיו.

ולפירוש רבינו תם (בדף קי"ג) – גרסינן זוג של מספרים, ולא זוג של ספרים, והם מספרים שגוזזים בהם ירק או בית השחיטה.

החובל צמד של פרות לוקה שתיים

לפירוש רש"י – הכוונה לשתי פרות חורשות, המצומדות על ידי כלי שנקרא צמד, והוא עשוי משני חלקים, שעושים את המלאכה בשניהם יחדיו.

ולפירוש רבינו תם (בדף קי"ג) – הכוונה לפרות המרכסות [=דשות] תבואה.

ההוא גברא דחבל מחבריה סכינא דאשכבתא

מלווה אחד לקח מהלווה, סכין [של בית מטבחים, שמקצבים בו בשר], כמשכון על חובו, ונחלקו חכמים בדינו:

אביי אמר – מאחר שהסכין הזה הוא כלי שעושים בו אוכל נפש, על הממשכן להחזירו לבעליו, כדי שלא יעבור על איסור, "לא יחבל ריחים ורכב וגו'". ולעניין גביית חובו, יתבענו לדין, אם יודה לו או שיעידו עדים כדבריו יגבה חובו, ואם לאו, ישביענו שבועת היסת. וכתבו התוס' (בדף קט"ו), שהסיבה שאמר לו אביי להחזיר את המשכון, אינה משום שהלאו הזה ניתק לעשה של השבה, שאם כן לא היו לוקים עליו, ובגמרא מבואר שהממשכן כלי שעושים בו אוכל נפש לוקה, אלא ודאי הממשכן כלי כזה במזיד לוקה, ואינו חייב להשיבו, (אלא אם כן הלווה צריך לו, שאז חייב להשיבו מדין השבת העבוט, המבואר בדף קי"ד). והטעם שאמר לו אביי להשיב, כי כשמשכן את הסכין, לא ידע שהדבר אסור, ואם כן זכייתו בו היתה בטעות, שאם היה יודע שהדבר אסור, לא היה ממשכן אותו, וזכיה בטעות חוזרת, והרי זה כמי שלא משכן את הסכין מעולם].

ורבא אמר – אם אין ללווה ראייה שהסכין שביד המלווה שלו, המלווה נאמן לומר שהסכין שלו, [כי סכין כזו אין רגילים להשאיל, ודבר שאין רגילים להשאילו, הרי הוא בחזקת מי שנמצא אצלו, כמבואר בהמשך], ולכן גם עתה כשהוא מודה שהסכין ממושכנת בידו, ואם כן עליו להחזירה ללווה, אין לו להפסיד, ומיגו שהיה זוכה בסכין, אם היה אומר שהיא שלו, נאמן הוא לומר שהלווה חייב לו את שווייה של הסכין, אף בלא עדים.

מי שנמצא בידו דבר שהיה של

חבירו ואומר המחזיק קניתי אותו

אם הם כלים שרגילים להשאיל אותם, אינו נאמן לומר שהם שלו, כי יתכן שקיבל אותם בהשאלה, ומאחר שידוע שהיו של חבירו, ואין לו ראייה שקנה ממנו, חייב להחזירם. ואפילו אם מת המחזיק, ועתה הכלים ביד היתומים, מוציאים אותם מהם. ומבואר בסוגיה שמספרים שגוזזים בהם צמר, וספרי אגדתא, הם דברים שרגילים להשאילם.

ואם הם דברים שאין רגילים להשאיל אותם, נאמן לומר שהם שלו, כי אינו חשוד לגזול, ואין דרך אחרת שיבואו לרשותו, אלא על ידי קניין. ומבואר בסוגיה, שלדעת רבא סכין של בית מטבחים, אין רגילים להשאיל, וכן לדברי הכל, אין רגילים להשאיל עזים, [ולכן מי שאכלו עזים את תבואתו, ותובע את בעליהם לשלם, נאמן לטעון עד כדי שוויים, מיגו שהיה מחזיק בהם עצמם, ואומר שלי הם, והיה נאמן].

אולם אם יתקיימו הפרטים הבאים, אינו נאמן לומר שהם שלו, אף על פי שאין רגילים להשאילם. א. ראו שהטמינם תחת בגדו. ב. והוא אדם שאינו רגיל להטמין כליו. ג. ואין אלו כלים שרגילים להטמינם. ד. והיו תחילה של אדם שאינו רגיל למכור כליו.

סליק פרק המקבל

פרק עשירי הבית והעלייה

הבית והעלייה שנפלו

בית ועלייה על גביו, בית של זה, ועלייה של זה, ונפלו הבית והעלייה, יש להם לחלוק ביניהם את העצים והאבנים והעפר, כפי מה שראוי להיות לכל אחד לפי גודל חלקו, שהאם העלייה גבוהה והבית נמוך, בעל העלייה נוטל יותר, ואם להיפך, בעל הבית נוטל יותר, ואם שוות, חולקים בשווה.

וכל זה לעניין כמות העצים והאבנים והעפר

שיטול כל אחד, אבל לעניין איכותם, [שהשלמים

טובים מהשבורים], נוטלים כפי המבואר להלן :

אם ניתן לדעת לפי צורת הנפילה, אלו עצים ואבנים ועפר שייכים לזה, ואלו שייכים לזה, [שאם נפל הבית תחתיו, העליונים (שרוב השלמים מהם), של בעל העליה, והתחתונים של בעל הבית. ואם נפל הבית על צידו, הרחוקים (שרוב השבורים מהם), של בעל העלייה, והקרובים של בעל הבית], כשחולקים את העצים והאבנים והעפר, לפי הראוי לכל אחד, [לפי גודל חלקו בבית], **כל אחד נוטל את אלו שניכרים להיות מחלקו.**

ואם לא ניתן לדעת לפי צורת הנפילה, אלו עצים ואבנים ועפר שייכים לכל אחד, [כגון שנפל הבית בלילה ופינוהו בני רשות הרבים והלכו להם] :

י"א שאם הכל נפל לרשות אחד מהם, הוא מוחזק, והמוציא ממנו עליו הראיה. ואם כן אף שידוע כמה חלקו של כל אחד בעצים ואבנים ועפר, מכל מקום מאחר שאין ניכר מה מתוכם של כל אחד, רשאי המוחזק להחזיק בשלמים, ולתת לחברו את השבורים. ורק אם אין אחד מהם מוחזק, [כגון שנפלו השברים לרשות הרבים, או לרשות שניהם], חולקים בשווה, כלומר שכל אחד נוטל את הראוי לו בשלמים ושבורים כחבירו.

וי"א שאף כשנפל הכל לרשות האחד, אינו מוחזק יותר מחבירו, כי שותפים אינם מקפידים זה על זה, ורגילים להניח חפציהם בחלק שותפם, ואם כן אף בזה חולקים בשווה, כאילו נפל לרשות שניהם.

ומכל מקום [כשהדין שיחלקו שלמים ושבורים בשווה], אם היה האחד מכיר את השלמים שהם

שלו :

אם חבירו מודה לו – הרי זה נוטל את כל השלמים שחבירו מודה לו בהם. רבא סבר שהשני נוטל כנגדם שבורים, [כלומר נוטל שבורים ושלמים, כפי שהם מונחים שם בתערובת, אף שהראשון נטל שלמים, בלא תערובת שבורים]. אולם אביי אמר, שהשני נוטל כנגדם שלמים אחרים, ומכל מקום טוב לראשון ליטול את אלו שמכיר, כגון שהיו רחבות יותר מהאחרות.

ואם חבירו אומר שאינו יודע – לדעת רב יהודה ורב הונא, ברי ושמא ברי עדיף אף להוציא מיד המוחזק, ולכן הטוען שמכיר את שלו, זוכה בהם, אף על פי שהם בחזקת שניהם. ולדעת רב נחמן ורבי יוחנן, ברי אינו מוציא מיד שמא, וחולקים בשווה כחלוקה שאין אחד מכיר את חלקו. אולם אם חבירו מודה במקצת, ומחויב שבועה על השאר, מאחר שאינו יכול להישבע, שהרי אומר איני יודע, הרי זה משלם, והוא זוכה בשלמים שהכיר שהן שלו.

משכיר עליה לחבירו ונפחתה

אם אמר המשכיר "עלייה זו אני משכיר לך" – לא קיבל עליו שום אחריות, אלא שכירות של עלייה זו בלבד, ולכן אם נפחתה, אין לשוכר עליו שום תביעה, אלא ישלם על מה שדר עד עתה, ויסתלק.

ואם אמר המשכיר "עליה אני משכיר לך" – קיבל עליו להשכיר לו עלייה בין זו בין אחרת, ולכן אם נפחתה הראשונה, יש לו להעמיד לו עלייה אחרת, ומכל מקום אינו חייב להכניסו לביתו שתחת העלייה, [שהוא עדיף לשוכר על עליות אחרות, בכך שאין צריכים לעלות לו].

ואם אמר "עלייה זו שאני משכיר לך אם תיפחת תגור בבית", שעבד את הבית לשכירות העלייה. וכן כשלא אמר זאת בפירוש, אלא אמר, "עלייה זו שעל גבי בית זה אני משכיר לך", גם כן שעבד את הבית לשכירות העלייה. שאם לא כן, למה הזכיר שהעלייה על גבי הבית, הלא הדבר ניכר לעינים – ולכן אם נפחתה רוב העליה, מאחר שאי אפשר לדור בה, והבית משועבד לשכירות, השוכר יורד ודר בבית [עם בעל הבית]. וכשלא נפחתה רוב העלייה, אבל נפחת בה ארבעה טפחים [או יותר עד רובה], לדעת רב, השוכר ידור בעלייה, אלא שכנגד כל המקום שנחסר לו בה מחמת פחתה, הוא מקבל מקום בבית להשתמש בו. ולדעת שמואל, אין השוכר חייב לדור בשני מקומות, ומאחר שאינו יכול להשתמש בעליה בכל המקום ששכר, ויש לו לקבל מקום למטה בבית, הרי זה יורד ומשתמש כל תשמישו בבית, כדין עלייה שנפחתה רובה.

ניתן לקרוא את האותיות המודגשות בלבד

כסיכום קצר של הדף

[לתרומות ולהנצחות](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

[להצטרף לקבוצת וואצאפ לקבלת הקבצים מידי יום](#)

[להצטרף לקבוצת טלגרם לקבלת הקבצים מידי יום](#)

כל הזכויות שמורות © מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית